

РІШЕННЯ № 120

Про затвердження роз'яснення щодо наявності конфлікту інтересів при наданні правової допомоги клієнтам з різним процесуальним статусом в кримінальних провадженнях

«15» листопада 2019 року

м. Київ

Рада адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність, Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо наявності конфлікту інтересів при наданні правової допомоги клієнтам з різним процесуальним статусом в кримінальних провадженнях (додається).
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника, а також на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников

**Щодо наявності конфлікту інтересів
при наданні правової допомоги клієнтам
з різним процесуальним статусом в
кримінальних провадженнях**

Рада адвокатів України, розглянувши звернення адвоката Волошина Олексія Миколайовича від 09 серпня 2019 року щодо надання роз'яснення про наявність або відсутність конфлікту інтересів під час здійснення ним з 2012 року захисту у якості адвоката в кримінальній справі № 1-920/2011 у Дніпровському районному суді міста Києва підсудного Особа 1 та надання правової допомоги адвоката двом іншим особам, що були понятими у 2009 році у процесуальних діях органу слідства під час проведення досудового слідства (попереднього розслідування за КПК України 1960 р.) і є свідками обвинувачення у кримінальній справі № 1-920/2011. Надання правової допомоги двом особам, що є свідками, здійснюється адвокатом у інших двох різних кримінальних провадженнях на підставі окремих договорів про надання правової допомоги, укладених у 2018 та у 2019 роках, відповідно. Адвокат Волошин О. М. зазначив, що спільної допомоги усім трьом своїм клієнтам він не надає, усі три клієнти поінформовані про надання ним правової допомоги їм за вказаних обставин і не заперечують проти участі адвоката у процесуальних діях з допиту у кримінальній справі № 1-920/2011 за обвинуваченням Особи 1 у вчиненні злочину, передбаченого частиною другою статті 15, частиною третьою статті 368 КК України та Особи 2 у вчиненні злочину, передбаченого частиною п'ятою статті 27, частиною третьою статті 368 КК України. При цьому адвокат Волошин О. М. не повідомив про укладення між ним та вказаними двома особами, які підлягають допиту у якості свідків у кримінальній справі № 1-920/2011, договорів про надання їм правової допомоги як свідкам у цій справі.

Адвокатська діяльність, згідно частини першої статті 4 Закону України від 5 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. Пунктом восьмим статті 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та частиною першою статті 9 Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 року, конфлікт інтересів визначається як суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути

на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності.

Підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги викладені у частині першій статті 28 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», якою визначено, що адвокату, адвокатському бюро або адвокатському об'єднанню забороняється укласти договір про надання правової допомоги у разі конфлікту інтересів. Адвокату забороняється укласти договір про надання правової допомоги і він зобов'язаний відмовитися від виконання договору, укладеного адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, у разі, якщо:

1) доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката;

2) результат, досягнення якого бажає клієнт, або засоби його досягнення, на яких він наполягає, є протиправними, суперечать моральним засадам суспільства, присязі адвоката України, правилам адвокатської етики;

3) адвокат брав участь у відповідному провадженні, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом;

4) виконання договору про надання правової допомоги може призвести до розголошення адвокатської таємниці;

5) адвокат є членом сім'ї або близьким родичем посадової особи, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правової допомоги;

6) виконання договору може суперечити інтересам адвоката, членів його сім'ї або близьких родичів, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, засновником (учасником) якого він є, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що можуть призвести до конфлікту інтересів;

7) адвокат надає правову допомогу іншій особі, інтереси якої можуть суперечити інтересам особи, яка звернулася щодо укладення договору про надання правової допомоги.

Згідно пунктів 1 та 3 частини першої статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики; невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів. Відповідно до пункту 3.2.2. Кодексу поведінки

європейських адвокатів, адвокат зобов'язаний припинити діяти для обох або всіх відповідних клієнтів у випадку вступу їх інтересів у взаємний конфлікт, а також при виникненні загрози порушення конфіденційності або загрози незалежності самого адвоката.

Частиною третьою статті 63 Конституції України проголошено, що підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист. Забезпечення обвинуваченому права на захист пунктом 5 частини другої статті 129 Конституції України проголошується одним із основних засад судочинства. Чинним кримінальним процесуальним законодавством визначаються обставини, за наявності яких адвокат не має права прийняти на себе функції захисту чи представництва особи у кримінальному провадженні, або йому може бути заявлено відвід. Зокрема, частиною першою статті 46 КПК України (2012р.) передбачено, що захисник не має права взяти на себе захист іншої особи або надавати їй правову допомогу, якщо це суперечить інтересам особи, якій він надає або раніше надавав правову допомогу. Пунктом 1 частини другої статті 78 КПК України визначено, що особа не має права брати участь у цьому ж кримінальному провадженні як захисник або представник також у випадку якщо вона у цьому провадженні надає або раніше надавала правову допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, яка звернулася з проханням про надання правової допомоги.

Свідок, згідно пункту 2 частини першої статті 66 КПК України, має право користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій правовою допомогою адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 цього Кодексу (свідोцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю; ордер, договір із захисником або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги).

Частинами 2 – 5 статті 9 Правил адвокатської етики передбачається, що адвокат без письмового погодження з клієнтами, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими, або вірогідно можуть стати суперечливими, а також за таких обставин надавати їм професійну правничу (правову) допомогу. У разі отримання адвокатом конфіденційної інформації від клієнта, якому він надавав професійну правничу (правову) допомогу, пов'язаної з інтересами нового клієнта при наданні правничої допомоги, адвокат зобов'язаний отримати письмове погодження клієнтів, між якими виник конфлікт інтересів. Адвокат без письмового погодження з клієнтом, щодо якого виник конфлікт інтересів, не може представляти, захищати клієнта чи надавати йому професійну правничу (правову) допомогу, якщо інтереси клієнта суперечать власним інтересам адвоката. За відсутності письмового погодження клієнта, в разі виникнення конфлікту інтересів в

процесі реалізації адвокатом договору, такий договір має бути розірваний з дотриманням умов, визначених цими Правилами.

Враховуючи наведене вище, у контексті звернення адвоката Волошина О. М., Рада адвокатів України вважає за необхідне роз'яснити, що кожен адвокат, приймаючи рішення про укладення договору про надання правової допомоги з клієнтом щодо його захисту або представництва, повинен впевнитися, що відсутній конфлікт інтересів у розумінні відповідних норм Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики та що результати надання професійної правничої (правової) допомоги не будуть протиправними та відповідатимуть вимогам процесуального законодавства відповідного виду судочинства.

Участь адвоката, який здійснює на підставі договору про надання правової допомоги захист підсудного у кримінальній справі (кримінальному провадженні) у допиті свідків обвинувачення у судовому засіданні у цій справі, за обставин надання цим адвокатом цим особам правової допомоги у інших, не пов'язаних з цією справою справах (провадженнях), за умови відсутності конфлікту інтересів, обставин, визначених статтею 46 КПК України та відсутності підстав для відводу захисника, передбачених статтею 78 КПК України, не має ознак порушення Правил адвокатської етики.
